

תרומת הרשויות המקומיות למשק האנרגיה – הזדמנויות ואתגרים

שלמה דולברג

מנכ"ל מרכז השלטון המקומי בישראל

כנס חדרה לאנרגיה

חשוון התש"פ, נובמבר 2019

תמונת מצב כללית

- ❖ **המגזר המוניציפאלי הינו מגרש הפעולה הקרוב ביותר לצריכת החשמל של משקי הבית, האחראיים על למעלה מ-30% מצריכת החשמל בישראל.**
- ❖ **בתחומי הרשויות המקומיות פוטנציאל רב לייצור אנרגיה ולצמצום צריכת אנרגיה. בתחומי הרשויות עתידות להיפרש עמדות טעינה לרוב הרכבים החשמליים שינועו בכבישי הארץ, כמו גם תשתיות גז טבעי (מרכזי קוגנרציה, חיבור שכונות).**
- ❖ **הרשויות המקומיות מעוניינות להיות שותפות כתף אל כתף עם משרדי הממשלה בקידום יעדי משק האנרגיה. עם זאת, נדרשת עבודה משותפת של משרדי הממשלה, מרכז השלטון המקומי והרשויות המקומיות, לשם הבנת המאפיינים והחסמים הייחודיים למגזר המוניציפאלי, ומתן מענה הולם עבורם.**

אנרגיה סולארית

❖ קיום פוטנציאל להקמת מאות מגהוואט בתחומי הרשויות המקומיות.

הקמת מתקני ייצור חשמל קרוב למוקדי הצריכה, יצמצם את הצורך בהליכי תכנון ארוכים וסבוכים עבור הקמת מתקנים קרקעיים, יפחית את הגידול הנדרש במערך ההשנאה לשם הולכת החשמל, ויאפשר את הגדלת היעד הממשלתי של שיעור האנרגיות המתחדשות, עליו הכריז שר האנרגיה השבוע.

❖ עד עתה, רשויות מקדמות הקמת פאנלים סולאריים באופן פרטני ובקצב איטי, על גגות מבני חינוך, תרבות, ספורט ועוד. אין התייחסות פרטנית מצד משרד האנרגיה למגזר המוניציפאלי.

❖ מרכז השלטון המקומי פנה למשרד האנרגיה, בתכנית לקידום ייצור 550 מגהוואט על גגות מוסדות חינוך וציבור בתחומי הרשויות. למגזר המוניציפאלי יתרונות לגודל, המאפשרים מימוש הקמת התשתיות הסולאריות באופן מרוכז ובפרק זמן לא ארוך.

❖ הדבר מותנה בהקצאת מכסות ייעודיות לרשויות, או לחילופין בחשיבה יצירתית לשם התגברות על חסמים קיימים במגזר המוניציפאלי. נדרש שת"פ רשות החשמל בנושא.

התייעלות אנרגטית

- ❖ **קידום פרויקטים על ידי הרשויות בהיקף עשרות מיליוני ש"ח בשנה, הן באופן עצמאי והן במסגרת הקולות הקוראים היוצאים על ידי משרדי הכלכלה והאנרגיה, הכוללים החלפה למערכות תאורת חוץ ופנים ומערכות אקלום (מיזוג) יעילות אנרגטית, ועוד.**
- ❖ **למרות זאת, הפוטנציאל רחוק ממימוש. קיימת מודעות חלקית בלבד לדרכים האופרטיביות בהן ניתן להשיג התייעלות אנרגטית ולתועלות הכלכליות הנגזרות - הידע המקצועי ברשויות בתחום אינו מבוסס דיו. נדרש חיזוק הציר המקצועי ברשויות בדמות יועצים בתחומי האנרגיה והכלכלה, המסייעים לרשויות בלימוד התחום ובליווי לטווחי הזמן הקצר והבינוני, זאת באמצעות תקציבים ממשלתיים.**
- ❖ **קיימת כדאיות גבוהה למעורבות ממשלתית במתן תמריץ כספי לרשויות לביצוע סקרי אנרגיה, ובפרט - למימוש התכניות הנגזרות מסקרי האנרגיה.**

❖ נדרשת הסרת חסמים כלכליים הקיימים בקולות קוראים ממשלתיים:

א. הגדלת שיעור התמרוץ לרשויות המקומיות – 20% הינו שיעור תמיכה לא-גבוה עבור רשויות חלשות מבחינה סוציו אקונומית.

ב. הקולות הקוראים במתכונתם הנוכחית, מחייבים את סיום ההתקנה ופריסת התשלומים בתוך 24 חודש בלבד - נמנעת מהרשויות האפשרות למימוש פרויקטים באמצעות חברות ESCO או במימון עצמי ארוך טווח. בכך נפגעות בעיקר רשויות חלשות מבחינה סוציו אקונומית. נדרשת הגדרה מפורשת כי תקופת הפרויקט מיועדת עבור תקופת ההתקנה בלבד, או לחילופין הארכת תקופת ההתקנה ופריסת התשלומים ל-10 שנים.

ג. מחויב פישוט של ההליכים והדרישות במסגרת קול קורא משרד הכלכלה. כיום הדרישות מסורבלות ביותר, עד כי רשויות מסתייגות מהגשת מועמדות למרות התמרוץ הכספי.

- ❖ **מתקני קוגנרציה – הקמת המתקנים מקודמת באזורי תעשייה בהן קיימת כדאיות בתחומי הרשויות המקומיות.**
הקמת מתקני קוגנרציה בשכונות מגורים נראית כדאית כלכלית ואנרגטית. נדרשת פעילות משמעותית להסדרת הנושא מול חח"י.
- ❖ **חיבור שכונות מגורים לגז טבעי – קיימת תכנית לחיבור 18 שכונות לגז טבעי, במימון מאסיבי של המדינה. הגז הטבעי מיועד להחליף את הגפ"מ בכיריים (ובאזורים מסוימים אף חימום מים).**
- ❖ **ציי משאיות אשפה מונעות על בסיס גז טבעי דחוס – מקודם בחיפה. קיימים קשיים תפעוליים מהותיים (היעדר תחנת תדלוק קבועה בגט"ד מחייב תדלוק נייד על מורכבותו, היעדר מוסכים ומכוני רישויים תואמים). לא קיים נוהל מוסדר מצד משרדי הממשלה של התהליכים הנדרשים עבור הצטיידות במשאיות גט"ד.**

רכבים חשמליים

- ❖ למעלה מ-30 רשויות זכו במענקי משרד האנרגיה, להקמת מאות עמדות טעינה לרכבים חשמליים במרכזי הערים ובסמוך למרכזי קניות. בשבועות האחרונים נחתמו החוזים מול משרד האנרגיה.
- ❖ מודל עסקי רווח – הקמת ותחזוקת העמדות על ידי חברות פרטיות, בתמורה לחלוקת הרווחים ממכירת החשמל לטעינת הרכבים בין החברה לבין הרשות המקומית.
- ❖ לימוד הנושא על ידי הרשויות בחודשים הקרובים – היקפי עבודות תשתית נדרשות לשם הקמת העמדות, התנהלות שוטפת מול חח"י, צורך בהיתרי בניה ועוד.
- ❖ קידום במקביל של נהלים להקמת עמדות טעינה בבניינים משותפים.

פעילות נוספת בתחום על ידי מרכז השלטון המקומי

- ❖ עידוד הרשויות המקומיות לשילוב תשתיות חדישות ויעילות אנרגטית בעת הקמת מבנים חדשים ושכונות חדשות, כדוגמת הסכמי הגג (תשתית לפאנלים סולאריים על מוסדות חינוך, תאורת רחוב יעילה אנרגטית, פריסת עמדות טעינה לרכבים חשמליים ועוד).
- ❖ הגברת המודעות בקרב מקבלי ההחלטות בתחום ברשויות המקומיות לחשיבות ניהול האנרגיה ככלל, ולתועלות הכלכליות הנגזרות בפרט.
- ❖ הנגשת אינפורמציה בין הרשויות על פרויקטים המבוצעים בשטח, על מנת לחסוך ניסוי וטעייה ולאפשר יישום אפקטיבי של פרויקטים, בדגש על תחום ההתייעלות האנרגטית (תכנית משא"ב – מדיניות שימור אנרגיה ברשויות).

❖ פעילות משותפת ואמון הדדי בין הרשויות המקומיות לבין שלטון המרכזי, הינו תנאי חשוב ביותר לקידום משק האנרגיה, לטובת תושבי הרשויות המקומיות ולשם השגת היעדים הלאומיים.

❖ ברבות ממדינות העולם המערבי, חיזוק יכולותיהן וסמכויותיהן של הרשויות המקומיות הינו אמצעי חשוב ביותר של השלטון המרכזי במימוש מטרותיו.

❖ נדרש מיקוד מאמץ ממשלתי בהבנת מאפיינים וחסמים ייחודיים למגזר המוניציפאלי, ובניסיון משמעותי לפותרם.

תודה על ההקשבה
